

การศึกษาผลของการจัดการศึกษาแบบสหวิชาชีพ เรื่องอาหารสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน ในนักศึกษาอุดมศึกษา จังหวัดสุรินทร์

ธวัชชัย ยืนยาว, พย.ม.*

จุฬารัตน์ ห้าวหาญ, Ph.D.* *

วรรณถ พรหมสุวรรณ, ปร.ด.***

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) แบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลัง (one group pretest-posttest design) เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้และเข้าใจบทบาทตามสาขาวิชาชีพ ความสามารถในการทำงานเป็นทีม และความรู้เกี่ยวกับอาหารสำหรับผู้สูงอายุ ของนักศึกษาอุดมศึกษาก่อนและหลังการเรียนการสอน เครื่องมือในการวิจัยคือ รูปแบบการจัดการศึกษาแบบสหวิชาชีพ เรื่อง อาหารสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบไปด้วย แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามการรับรู้และเข้าใจบทบาทตามสาขาวิชาชีพ แบบสอบถามความสามารถในการทำงานเป็นทีมของสหวิชาชีพ แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับอาหารสำหรับผู้สูงอายุ ตัวอย่างในการศึกษาเป็นนักศึกษาของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ 3 สถาบัน ได้แก่ นักศึกษาของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ 3 สถาบัน ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ นักศึกษาสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ และนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการอาหาร คณะเกษตรศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ รวมจำนวน 54 คน คัดเลือกตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติพรรณนาและสถิติทดสอบที (Paired t-test)

ผลการศึกษา พบว่า ภายหลังการศึกษาค่าเฉลี่ยการรับรู้และเข้าใจบทบาทตามสาขาวิชาชีพ ค่าเฉลี่ยความสามารถในการทำงานเป็นทีมของสหวิชาชีพ และค่าเฉลี่ยความรู้ เรื่อง อาหารสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการศึกษาแบบสหวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($p=.031$, $p<.001$, และ $p<.001$)

คำสำคัญ: การศึกษาแบบสหวิชาชีพ อาหารสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน

* พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ (ด้านการสอน), ** :*** พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ (ด้านการสอน)

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวง

สาธารณสุข E-mail: thawatchai.yeun@gmail.com

**A study of Effectiveness of Interprofessional Education on Nutrition for Elderly in community
Among Undergraduate Students in Surin Province**

Thawatchai Yeunyow, M.N.S.

Chularat Howharn, Ph.D.

Woranart Promsuan, Ph.D.

Abstract

The aims of this quasi-experimental study with one group pretest-posttest design were to determine the effects of interprofessional educations on perception on interprofessional roles and responsibility, teamwork, and knowledge on nutrition for elderly in community. A research instrument was a model of interprofessional education entitled nutrition for elderly in community. Data collection tools composed of demographic information form, the role and responsibility perception questionnaire, teamwork perception questionnaire, and nutrition for elderly in community questionnaire. Samples were 54 students whom were purposive selected from students of Boromarajonani College of Nursing, Surin, Rajamangala University of Technology Isan Surin Campus, and Surin Rajabhat University. Select the sample using a simple random sampling. Data were analyzed by descriptive statistics and paired t-test.

The results shown that after a program means score of interprofessional roles, means score of teamwork, and means score of knowledge were statistically significant increased at $p=.031$, $p<.001$, $p<.001$; consecutively.

Keywords: Interprofessional Education Nutrition for Elderly in community

บทนำ

การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน วิชาชีพวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีการพัฒนาตาม วิวัฒนาการตั้งแต่ ปี 1900 เริ่มจากการจัดการศึกษา โดยใช้วิทยาศาสตร์เป็นฐาน (science-based) ปัญหาเป็นฐาน (problem-based) และการใช้ ระบบเป็นฐาน (systems-based) ซึ่งมีการพัฒนา เป็นลำดับ และในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ มีกรอบ 21 ความคิดเพื่อการเรียนรู้โดยมีเป้าหมาย ไปที่ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะและสามารถใช้ความรู้ ในสาระหลักไปบูรณาการกับทักษะ 3 ทักษะ เพื่อ การดำรงชีวิต คือ 1. ทักษะด้านการเรียนรู้และ นวัตกรรม ได้แก่ การคิดสร้างสรรค์ การแก้ไขปัญหา การสื่อสาร การร่วมงานกับคนอื่น 2. ทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และ 3. ทักษะชีวิตและอาชีพ ได้แก่ การปรับตัว ทักษะ ทางสังคม การเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม (วิจารณ์ พานิช, 2555) ซึ่งการจัดการเรียนการสอนใน ศตวรรษที่ 21 สำหรับวิชาชีพวิทยาศาสตร์ สุขภาพนั้น เน้นให้เกิดสมรรถนะในด้านการ ทำงานร่วมกับสหสาขาวิชาชีพในการดูแลสุขภาพ หรือการรักษาบำบัดให้เกิดความปลอดภัยกับ ผู้ป่วย และจากการวิเคราะห์สถานการณ์การจัด การศึกษาสำหรับบุคลากรด้านสุขภาพใน ศตวรรษที่ 21 มีการเสนอแนวการศึกษาแบบสห สาขาวิชาชีพ (interprofessional Education: IPE) เป็นการศึกษาที่มีการร่วมมือระหว่างสองวิชาชีพ หรือมากกว่า หรือวิชาชีพอื่น ๆ นอกเหนือวิชาชีพ

สุขภาพ โดยเน้นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสเรียนรู้และทำงานร่วมกันผ่าน กระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใช้ประสบการณ์ ตรง สร้างวงจรการเรียนรู้และตอบสนองต่อความ ต้องการของสังคม ส่งผลให้เกิดการสร้างกระบวนการ ทัศน์ใหม่ในการเรียนรู้ของบุคลากรสุขภาพและ เป้าหมายสูงสุด คือ เพื่อผลิตบุคลากรสุขภาพเพื่อ การทำงานร่วมกันแบบสหวิชาชีพในการบริการ ทางด้านสุขภาพอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ซึ่ง รูปแบบการศึกษาแบบสหสาขาวิชานั้นเป็น การเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาที่ศึกษาด้าน วิชาชีพวิทยาศาสตร์สุขภาพทำงานร่วมกับวิชาชีพ อื่นๆ เกิดการรับรู้และเข้าใจบทบาทตามวิชาชีพ การทำงานเป็นทีม เกิดทักษะการสื่อสาร ภาวะ ผู้นำ และการสะท้อนคิด (วนิดา ชื่นกองแก้ว, 2559) ซึ่งจะเห็นได้ว่าการศึกษแบบสหวิชาชีพยัง เป็นวิธีการเรียนที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนา ความสามารถในการแบ่งปันความรู้ทักษะ เสริมสร้างความเข้าใจและความร่วมมือทั้งในด้าน การศึกษา การทำงานและการวิจัยร่วมกันระหว่าง สหวิชาชีพ (Della Freeth, Maggi Savin-Baden & Jill Thistlethwaite, 2018) และการจัดการศึกษา สำหรับบุคลากรด้านสุขภาพนั้นเป็นการเรียนรู้ ในด้านศาสตร์ทางวิชาชีพ การสร้างเสริมสุขภาพ แบบองค์รวม การดูแลสุขภาพที่มีปัญหาสุขภาพ แต่ละช่วงวัยตั้งแต่เด็ก วัยรุ่น ผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นวัยที่มีความเสื่อมของร่างกายและมีปัญหา สุขภาพมากกว่าทุกกลุ่มวัย

การคาดการณ์แนวโน้มผู้สูงอายุขึ้นไปเพิ่มมากขึ้นจากร้อยละ 12 เป็นร้อยละ 22 ในระยะเวลา 35 ปี (ระหว่าง ปี ค.ศ.2015 – 2050 WHO, 2016) ประเทศไทยซึ่งปัจจุบันมีประชากรสูงอายุ 60 ปีขึ้นไปเท่ากับ 9.4 ล้านคนหรือร้อยละ 14.57 และมีประชากรสูงอายุ 65 ปีขึ้นไป จำนวน 6.3 ล้านคน หรือร้อยละ 9.77 จึงเป็นโครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมสูงอายุ (aging society) และอีกไม่เกิน 10 ปีประเทศไทยจะกลายเป็นสังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์ (aged society) เมื่อมีสัดส่วนประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 14 และจะเข้าสู่โครงสร้างสังคมสูงอายุนี้อายุระดับสุดยอด (super – aged society) ในปี พ.ศ. 2575 เมื่อประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20 (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2558) ด้านโภชนาการในผู้สูงอายุ พบว่าร้อยละ 35 ของผู้สูงอายุมีภาวะอ้วน (ดัชนีมวลกายมากกว่าหรือเท่ากับ 25 กิโลกรัมต่อตารางเมตร) โดยพบว่า ผู้สูงอายุหญิงมีภาวะอ้วนร้อยละ 47 และ ผู้สูงอายุชายมีภาวะอ้วนร้อยละ 23 ซึ่งมีภาวะโภชนาการเกินเสี่ยงต่อการเกิดโรคเรื้อรังตามมา และผู้สูงอายุที่มีพุงไม่ครบ 20 ซี่ และใส่พุงปลอมมากกว่าร้อยละ 70 (สถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2560) และทำให้เกิดปัญหาด้านโภชนาการในผู้สูงอายุมีความเสี่ยงในด้านภาวะทุพโภชนาการ โดยอาจจะเกิดปัญหาสุขภาพในผู้สูงอายุตามมา ซึ่งบทบาทหน้าที่ในการประเมินภาวะโภชนาการ ความรู้ด้านการรับประทานอาหารในด้านผู้สูงอายุและพฤติกรรม

การรับประทานอาหารในผู้สูงอายุนั้นทีมสหสาขาวิชาชีพได้แก่ พยาบาล นักวิชาการสาธารณสุข โภชนาการและวิชาชีพอื่นๆ และเพื่อส่งเสริมสุขภาพให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

จังหวัดสุรินทร์มีสถาบันการศึกษาอุดมศึกษาไม่ได้จัดการศึกษาสำหรับบุคลากรด้านสุขภาพ ได้แก่ 1. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ 2. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์และสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับบุคลากรด้านสุขภาพที่ผลิตแพทย์ พยาบาลและนักวิชาการสาธารณสุข ได้แก่ 1. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุรินทร์ 2. ศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิก โรงพยาบาลสุรินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี 3. สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วบุคลากรด้านสุขภาพจะมีหน้าที่ในการส่งเสริม ป้องกัน รักษา และฟื้นฟูสุขภาพของบุคคล ชุมชนและสังคมมีสุขภาพดีและยั่งยืน จึงจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกประสบการณ์จริงซึ่งเป็นการบูรณาการสร้างความรู้ ทักษะและเจตคติด้วยการนำเอาประสบการณ์เดิมของผู้เรียนมาบูรณาการเพื่อสร้างการเรียนรู้ใหม่ๆ (David A. Kolb, Richard E. Boyatzis, Charalampos Mainemelis, 2001) และการศึกษาแบบสหสาขาวิชาชีพเป็นการเรียนการสอนแบบใหม่ที่เป็นความร่วมมือของสาขาวิชาชีพในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อให้มีประสิทธิภาพผลลัพธ์ในด้านต่าง ๆ

ได้แก่ 1. (roles/responsibilities) 2. การทำงานเป็นทีม (team work) 3. ภาวะผู้นำ (leadership) และ 4. การเรียนรู้และการสะท้อนคิด (learn and reflection) (WHO, 2510) ดังนั้นผู้วิจัยได้เล็งเห็นปัญหาสุขภาพและความเสี่ยงด้านโภชนาการของผู้สูงอายุในชุมชนมาบูรณาการกับการศึกษาแบบสหสาขาวิชาชีพโดยนำนักศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับบุคลากรด้านสุขภาพ ได้แก่ 1. นักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ 2. นักศึกษาสาธารณสุขศาสตรบัณฑิตและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ และนักศึกษาที่ไม่ได้จัดการศึกษาสำหรับบุคลากรด้านสุขภาพ คือ นักศึกษาสาขาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ มาจัดกิจกรรมการวิจัยในด้านอาหารสำหรับผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะการทำงานเป็นทีม และรับรู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ตามวิชาชีพในการแก้ไขปัญหาสุขภาพชุมชนและยังเกิดประโยชน์ต่อบุคคลในชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้และเข้าใจบทบาทตามวิชาชีพก่อนและหลังการศึกษาแบบสหวิชาชีพ เรื่อง อาหารสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการทำงานเป็นทีมของสหสาขาวิชาชีพก่อนและหลัง

การศึกษาแบบสหวิชาชีพ เรื่อง อาหารสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน

3. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ของสหสาขาวิชาชีพก่อนและหลังการศึกษาแบบสหวิชาชีพ เรื่อง อาหารสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน

สมมุติฐาน

1. ภายหลังการจัดการศึกษาแบบสหวิชาชีพ เรื่อง อาหารสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน นักศึกษามีคะแนนการรับรู้และเข้าใจบทบาทตามสาขาวิชาชีพเพิ่มมากขึ้น

2. ภายหลังการจัดการศึกษาแบบสหวิชาชีพ เรื่อง อาหารสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน นักศึกษามีคะแนนความสามารถในการทำงานเป็นทีมของสหสาขาวิชาชีพเพิ่มมากขึ้น

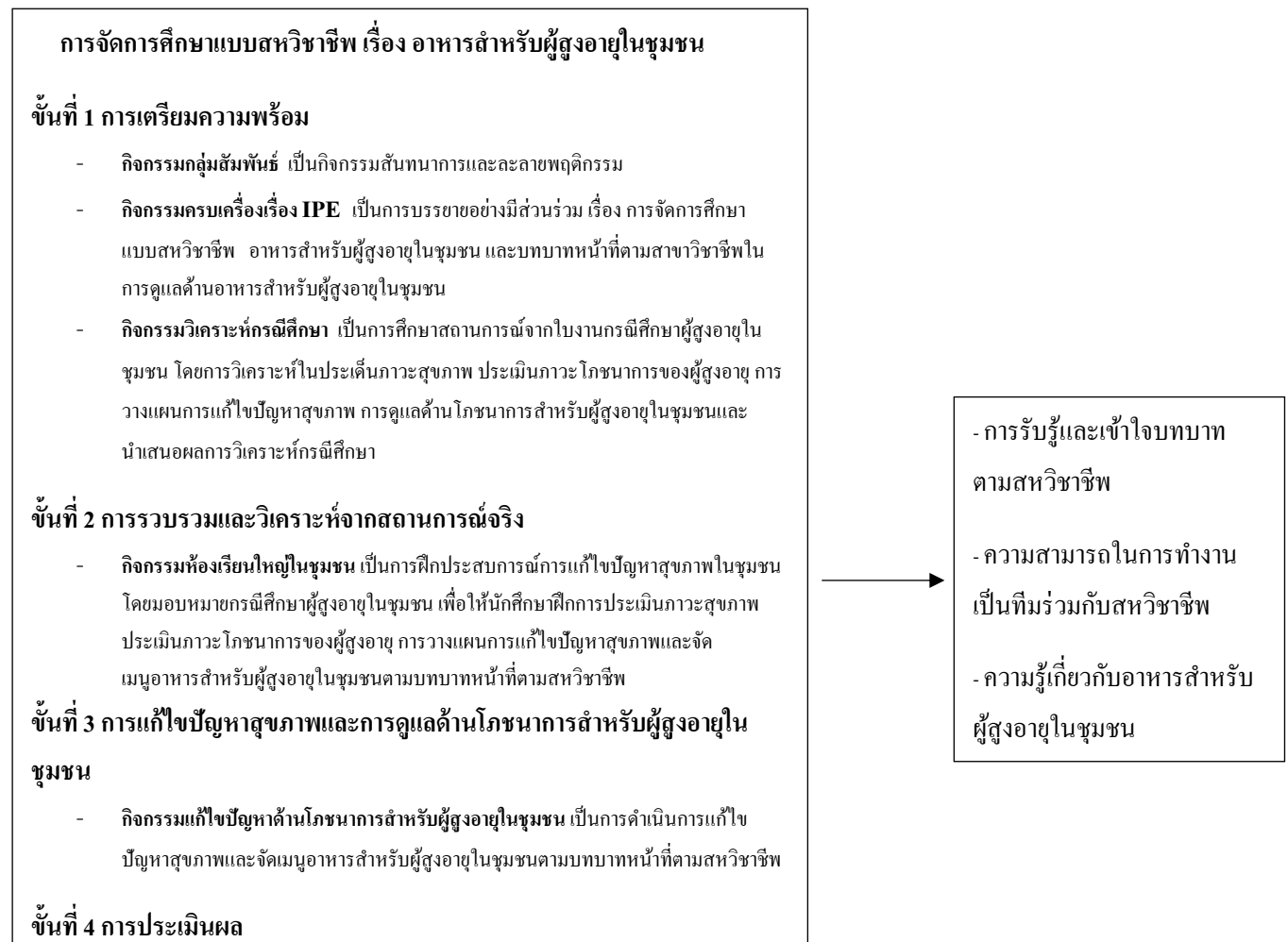
3. ภายหลังการจัดการศึกษาแบบสหวิชาชีพ เรื่อง อาหารสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน นักศึกษามีคะแนนความรู้เกี่ยวกับอาหารสำหรับผู้สูงอายุในชุมชนของสหสาขาวิชาชีพเพิ่มมากขึ้น

กรอบแนวคิด

การวิจัยครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดการศึกษาแบบสหสาขาวิชาชีพของประเทศไทย (conceptual framework of Thailand 4.0 ซึ่งพัฒนาจาก framework for action on interprofessional education and collaborative practice (WHO, 2010) ซึ่งประกอบด้วย 1. (roles/responsibilities) 2. การทำงานเป็นทีม (team work) 3. ภาวะผู้นำ (leadership) และ 4. การเรียนรู้และการสะท้อนคิด

(learn and reflection) ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดสำหรับนักศึกษา 4 ด้าน จากแนวคิดการศึกษาแบบสหสาขาวิชาชีพของประเทศไทย (conceptual framework of Thailand 4.0) ได้แก่ .1 การรู้จักบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ และ .2การทำงานเป็นทีม และได้แนวคิดด้านความรู้เกี่ยวกับอาหารสำหรับผู้สูงอายุในชุมชนเป็นตัว

แปรตามในการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรต้นผู้วิจัยได้ออกแบบเป็น การเตรียม 1 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 4 การรวบรวมและวิเคราะห์ 2 ความพร้อม ขั้นที่ 3 การแก้ไขปัญหา 3 จากสถานการณ์จริง ขั้นที่ 4 สุขภาพและการดูแลด้านโภชนาการสำหรับ จึงได้กรอบแนวคิด 4 ผู้สูงอายุในชุมชนและขั้นที่ ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ปีการศึกษา 2563 ทั้ง 3 สถาบัน ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ จำนวน 432 คน นักศึกษาสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ จำนวน 62 คน และนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการอาหาร คณะเกษตรศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ จำนวน 46 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G*Power (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2555) คำนวณหาค่าขนาดอิทธิพล (effect size) โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความสามารถในการทำงานเป็นทีมร่วมกับสหวิชาชีพของวิชาชีพ ยืนยาว (2562) ได้เท่ากับ 1.92 และกำหนด $\alpha = 0.05$, Power = .80 ได้ขนาดตัวอย่างกลุ่มละ 12 คน และเพื่อป้องกันการสูญหายของตัวอย่างจึงเลือกตัวอย่างเพิ่มอีกร้อยละ 50 (6 คน) รวมจำนวนตัวอย่างกลุ่มละ 18 คน จาก 3 สถาบัน จึงได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 54 คน และรับสมัครตัวอย่างตามความสมัครใจ (convenient or volunteer sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือขึ้นใหม่ประกอบด้วยแบบสอบถาม 2 ส่วน ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม ได้แก่ คู่มือการจัดการศึกษาแบบสหสาขาวิชาชีพ คู่มือการประเมินภาวะโภชนาการผู้สูงอายุ และใบงานกรณีศึกษา

2. เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีจำนวนข้อคำถาม 9 ข้อ เป็นข้อคำถามแบบให้เลือกตอบและเติมคำในช่องว่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ศาสนา สถาบันการศึกษา ชั้นปี เกรดเฉลี่ยสะสม ประสบการณ์การดูแลผู้สูงอายุ และสมาชิกในครอบครัวเป็นผู้สูงอายุ

2.2 แบบสอบถามการรับรู้และเข้าใจ บทบาทตามสาขาวิชาชีพ ผู้วิจัยนำข้อคำถามมาจากคู่มือการจัดการศึกษาแบบสหวิชาชีพ (interprofessional education (IPE) guideline) (วนิษา ชื่นกองแก้ว, 2561) มีจำนวน 9 ข้อ เป็นคำถามเลือกตอบ ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด 5 คะแนน 5 ให้, เห็นด้วยมาก ให้ คะแนน 4, เห็นด้วยปานกลาง ให้ คะแนน 3, เห็นด้วยน้อย ให้ 2 คะแนน, เห็นด้วยน้อยที่สุด ให้ คะแนน 1 คะแนน ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไป 45 คะแนนเต็ม จะนำไปตรวจสอบหาดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity index) โดยผ่าน

ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และทดลองใช้กับกลุ่มที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.91

2.3 แบบสอบถามความสามารถในการทำงานเป็นทีมของสหสาขาวิชาชีพ ผู้วิจัยนำข้อคำถามมาจากคู่มือการจัดการศึกษาแบบสหวิชาชีพ (interprofessional education (IPE) guideline) (วนิษา ชื่นทองแก้ว, 2561) มีจำนวน 11 ข้อ เป็นคำถามเลือกตอบ 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด ให้ 5 คะแนน, เห็นด้วยมาก ให้ 4 คะแนน, เห็นด้วยปานกลาง ให้ 3 คะแนน, เห็นด้วยน้อย ให้ 2 คะแนน, เห็นด้วยน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน ผู้วิจัยได้นำ 1 เครื่องมือไปจะนำไปตรวจสอบหาดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity index) โดยผ่านผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และทดลองใช้กับกลุ่มที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.92

2.4 แบบสอบถามความรู้เรื่องอาหารสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดโภชนาการสำหรับผู้สูงอายุของกรมอนามัย, 2563 มีจำนวน 15 ข้อ เป็นคำถามเลือกตอบถูกผิด เป็นคำถามเชิงบวก 14 ข้อและคำถามเชิงลบ 1 ข้อ โดยกำหนดให้คะแนนคือ ถูก

ให้คะแนน 1 คะแนน และผิด ให้คะแนน 0 คะแนน มีคะแนนเต็ม 15 คะแนน ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปจะนำไปตรวจสอบหาดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity index) โดยผ่านผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และทดลองใช้กับกลุ่มที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และหาความเชื่อมั่นโดยวิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder- Richardson: KR-20) เท่ากับ 0.84

จริยธรรมวิจัย

ผู้วิจัยจะดำเนินการเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุนทรบุรี ได้เลขจริยธรรมหมายเลข P-EC 01-01-63 ลงวันที่ 27 มีนาคม 2563

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

2. วิเคราะห์ข้อมูลการรับรู้และเข้าใจบทบาทตามสาขาวิชาชีพในการจัดการเรียนการสอนแบบสหวิชาชีพ ความสามารถในการทำงานเป็นทีมร่วมกับสหวิชาชีพและความรู้เกี่ยวกับอาหารสำหรับผู้สูงอายุโดยค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

3. การเปรียบเทียบการรับรู้และเข้าใจบทบาทตามสาขาวิชาชีพ ความสามารถในการทำงานเป็นทีมของสหวิชาชีพและความรู้ เรื่อง

อาหารสำหรับผู้สูงอายุก่อนและหลังการศึกษา
แบบสหวิชาชีพ เรื่อง อาหารสำหรับผู้สูงอายุใน
ชุมชน ใช้สถิติสถิติทดสอบที (Paired t-test)

ผลการวิจัย

ตัวอย่างจำนวน 54 คน นักศึกษาของ
สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัด
สุรินทร์ สถาบันในจังหวัดสุรินทร์ เป็นเพศหญิง 3

ร้อยละ 59.25 มีอายุระหว่าง 18-32 ปี อายุเฉลี่ย
21.10 ปี ($SD = 1.70$) สถานภาพโสด ร้อยละ 96.29
ศาสนาพุทธ ร้อยละ 98.14 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2
มากที่สุด ร้อยละ 38.89 มีเกรดเฉลี่ยสะสมเฉลี่ย
2.87 เกรดเฉลี่ยสะสมระหว่าง 1.99 – 3.83
($SD = .38$) มีประสบการณ์การดูแลผู้สูงอายุร้อย
ละ 59.25 มีสมาชิกในครอบครัวเป็นผู้สูงอายุร้อย
ละ 75.92 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล (n= 54)

ข้อมูลส่วนบุคคล	พิสัย	ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน)	จำนวน	ร้อยละ
เพศ				
หญิง			32	59.25
ชาย			21	38.89
เพศทางเลือก			1	1.86
อายุ (ปี)	18 – 32	21.10 (1.70)		
สถานภาพสมรส				
โสด			52	96.29
คู่			2	3.71
ศาสนา				
พุทธ			53	98.14
อิสลาม			1	1.86
ชั้นปี				
ปี 1			13	24.07
ปี 2			21	38.89
ปี 3			14	25.93
ปี 4			6	11.11
เกรดเฉลี่ยสะสม	1.99 – 3.83	2.87 (.38)		

ข้อมูลส่วนบุคคล	พิสัย	ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน)	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์การดูแลผู้สูงอายุ				
เคย			32	59.25
ไม่เคย			22	40.75
สมาชิกในครอบครัวเป็นผู้สูงอายุ				
มี			41	75.92
ไม่มี			13	24.08

1. การเปรียบเทียบการรับรู้และเข้าใจ
บทบาทตามสาขาวิชาชีพก่อนและหลังการศึกษา
การเปรียบเทียบการรับรู้และเข้าใจ
บทบาทตามสาขาวิชาชีพก่อนและหลังการศึกษา

แบบสหวิชาชีพ พบว่า ค่าเฉลี่ยการรับรู้และเข้าใจ
บทบาทตามสาขาวิชาชีพหลังการศึกษาแบบ
สหวิชาชีพสูงกว่าก่อนการศึกษาแบบสหวิชาชีพ
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < .05$

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการรับรู้และเข้าใจบทบาทตามสาขาวิชาชีพก่อนและหลังการศึกษาแบบ
สหวิชาชีพ ($n = 54$)

การรับรู้และเข้าใจ						
บทบาท ตามสาขาวิชาชีพ	M	SD	D	SD	t	p-value
ก่อนการศึกษา แบบสหวิชาชีพ	38.68	4.30	4.22	4.84	.333	.031
หลังการศึกษา แบบสหวิชาชีพ	40.84	4.15				

2. การเปรียบเทียบความสามารถในการทำงานเป็นทีมของสหวิชาชีพก่อนและหลังการศึกษา

การเปรียบเทียบความสามารถในการทำงานเป็นทีมของสหวิชาชีพก่อนและหลัง

การศึกษาแบบสหวิชาชีพ พบว่า ค่าเฉลี่ยความสามารถในการทำงานเป็นทีมของสหวิชาชีพหลังการศึกษาแบบสหวิชาชีพสูงกว่าก่อนการศึกษาแบบสหวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < .05$

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความสามารถในการทำงานเป็นทีมของสหวิชาชีพก่อนและหลังการศึกษาแบบสหวิชาชีพ ($n = 143$)

ความสามารถในการทำงานเป็นทีม	M	SD	D	SD	t	p-value
ก่อนการศึกษาแบบสหวิชาชีพ	46.65	6.19	5.82	5.93	.493	<.001
หลังการศึกษาแบบสหวิชาชีพ	49.23	5.56				

3. การเปรียบเทียบความรู้ เรื่อง อาหารสำหรับผู้สูงอายุ ก่อนและหลังการศึกษา

การเปรียบเทียบความรู้ เรื่อง อาหารสำหรับผู้สูงอายุก่อนและหลังการศึกษาแบบสหวิชาชีพ เรื่อง อาหารสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน

พบว่า ค่าเฉลี่ยความรู้ เรื่อง อาหารสำหรับผู้สูงอายุหลังการศึกษาแบบสหวิชาชีพ เรื่อง อาหารสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน สูงกว่าก่อนการศึกษาแบบสหวิชาชีพ เรื่อง อาหารสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < .05$

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบความรู้ เรื่อง อาหารสำหรับผู้สูงอายุ ก่อนและหลังการศึกษาแบบสหวิชาชีพ ($n=54$)

ความรู้ เรื่อง อาหารสำหรับผู้สูงอายุ	M	SD	D	SD	t	p-value
ก่อนการศึกษาแบบสหวิชาชีพ	12.74	2.04	2.17	2.09	14.157	<.001
หลังการศึกษาแบบสหวิชาชีพ	14.58	2.28				

การอภิปรายผล

การเปรียบเทียบการรับรู้และเข้าใจ บทบาทตามสาขาวิชาชีพก่อนและหลังการศึกษา แบบสหวิชาชีพ พบว่า ค่าเฉลี่ยการรับรู้และเข้าใจ บทบาทตามสาขาวิชาชีพหลังการศึกษาแบบสหวิชาชีพสูงกว่าก่อนการศึกษาแบบสหวิชาชีพอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < .0$ ซึ่งสอดคล้องกับการ ศึกษาของอดิญา ศรีเกษตริณและคณะ ที่ศึกษาเกี่ยวกับผลการจัดการเรียนรู้แบบมี (2563) ส่วนร่วมต่อทักษะการทำงานร่วมกันระหว่าง ทีมสหวิชาชีพ โดยพบว่าคะแนนเฉลี่ยบทบาท ของทีมสหวิชาชีพหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการ เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วม กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ซึ่งจากกิจกรรม 0.01 ตามกรอบแนวคิดการวิจัยที่ออกแบบกิจกรรมที่ ส่งเสริมให้นักศึกษามีการรับรู้และเข้าใจบทบาท ตามสาขาวิชาชีพได้แก่ 1. กิจกรรมครบเครื่อง เรื่อง IPE เป็นการบรรยายอย่างมีส่วนร่วม เรื่อง การจัดการศึกษาแบบสหวิชาชีพ อาหารสำหรับผู้สูงอายุในชุมชนและบทบาทหน้าที่ตามสาขา วิชาชีพในการดูแลด้านอาหารสำหรับผู้สูงอายุใน ชุมชนและกิจกรรมกลุ่มต่างๆ จะเห็นว่าเมื่อนักศึกษาทำกิจกรรมหรือเรียนรู้ศึกษาปัญหาและ วางแผนแก้ไขปัญหาาร่วมกัน จะสามารถแสดง บทบาทตามวิชาชีพหรือความเชี่ยวชาญได้อย่างมี ประสิทธิภาพ และการจัดการเรียนการสอน แบบสหวิชาชีพควรเริ่มต้นทำภายหลังจากที่แต่ละ

สาขาวิชาชีพมีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์เฉพาะ ของสาขาตนเอง (สุณี เศรษฐเสถียร, 2558) จาก การดำเนินกิจกรรมตามกรอบแนวคิดการวิจัยจึง ส่งผลให้นักศึกษามีการรับรู้และเข้าใจบทบาท ตามสาขาวิชาชีพเพิ่มมากขึ้น

การเปรียบเทียบความสามารถในการ ทำงานเป็นทีมของสหวิชาชีพก่อนและหลัง การศึกษาแบบสหวิชาชีพ เรื่อง อาหารสำหรับผู้ สูงอายุในชุมชน พบว่า ค่าเฉลี่ยความสามารถใน การทำงานเป็นทีมของสหวิชาชีพหลังการศึกษา แบบสหวิชาชีพสูงกว่าก่อนการศึกษาแบบสห วิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < .05$ ซึ่ง สอดคล้องกับการศึกษาของธานี กล่อมใจ,นันทิกา อนันต์ชัยพัทธนาและทักษิภา ชัชรรัตน์ ที่ (2562) ศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบสหสาขา วิชาชีพในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง โดย พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการ ทำงานเป็นทีมหลังการทดลองใช้กระบวนการ การจัดการเรียนรู้แบบสหสาขาวิชาชีพเพิ่มขึ้นกว่า ก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการออกแบบกิจกรรมที่ ประกอบไปด้วยการเตรียมความพร้อม โดยมี กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์จึงทำให้นักศึกษามี ความคุ้นเคยกันมากขึ้น รวมถึงกิจกรรมวิเคราะห์ กรณีศึกษาเป็นการศึกษาสถานการณ์จากใบงาน กรณีศึกษาผู้สูงอายุในชุมชน กิจกรรมห้องเรียน ใหญ่ในชุมชนเป็นการฝึกประสบการณ์การแก้ไข ปัญหาสุขภาพในชุมชนและกิจกรรมแก้ไขปัญหา ด้านโภชนาการสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน ซึ่งเป็น

กิจกรรมที่ต้องดำเนินกิจกรรมเป็นกลุ่มในการวางแผน การมอบหมายหน้าที่และมีการสร้างกลุ่มใน application line เพื่อติดต่อสื่อสารในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้นักศึกษาสามารถทำงานเป็นทีมได้ดียิ่งขึ้น

การเปรียบเทียบความรู้ เรื่อง อาหารสำหรับผู้สูงอายุก่อนและหลังการศึกษาแบบสหวิชาชีพ เรื่อง อาหารสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน พบว่า ค่าเฉลี่ยความรู้ เรื่อง อาหารสำหรับผู้สูงอายุหลังการศึกษาแบบสหวิชาชีพ เรื่อง อาหารสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน สูงกว่าก่อนการศึกษาแบบสหวิชาชีพ เรื่อง อาหารสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < .05$ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของทริฟลีย์ เสนิงส์ ณ อยุธยา, สรรค์ ฤทธิรงค์ศักดิ์, นิศรา ระวียัน และวาสนา จักรแก้ว (2564) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนจากประสบการณ์ตามสภาพจริงตามรูปแบบกิจกรรมประสบการณ์ โดยอธิบายว่าการเรียนการสอนจากประสบการณ์ตามสภาพจริงเป็นวิธีการเรียนสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแบบหนึ่ง ทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ องค์ความรู้และเข้าใจตนเองโดยขึ้นประสบการณ์ (experiencing) เป็นขั้นลงมือทำกิจกรรมจากสภาพจริงและขึ้นประยุกต์ใช้ (applying) เป็นขั้นของการนำสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ไปสู่การประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานต่อไป ซึ่งจากกรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ นักศึกษาได้รับความรู้จากกิจกรรมขั้นที่ 1 ได้แก่ 1. กิจกรรมครบเครื่องเรื่อง IPE เป็นการบรรยาย

อย่างมีส่วนร่วม เรื่อง การจัดการศึกษาแบบสหวิชาชีพ อาหารสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน และบทบาทหน้าที่ตามสาขาวิชาชีพในการดูแลด้านอาหารสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน ซึ่งบรรยายโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาแบบสหวิชาชีพและการดูแลผู้สูงอายุ 2. กิจกรรมวิเคราะห์กรณีศึกษาเป็นการศึกษาสถานการณ์จากใบงานกรณีศึกษาผู้สูงอายุในชุมชน โดยการวิเคราะห์ในประเด็นภาวะสุขภาพ ประเมินภาวะโภชนาการของผู้สูงอายุ การวางแผนการแก้ไขปัญหาสุขภาพ การดูแลด้านโภชนาการสำหรับผู้สูงอายุในชุมชนและนำเสนอผลการวิเคราะห์กรณีศึกษา ขั้นที่ 2 คือ กิจกรรมห้องเรียนใหญ่ในชุมชน เป็นการฝึกประสบการณ์การแก้ไขปัญหาสุขภาพในชุมชน โดยมอบหมายกรณีศึกษาผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อให้นักศึกษาฝึกการประเมินภาวะสุขภาพ ประเมินภาวะโภชนาการของผู้สูงอายุ การวางแผนการแก้ไขปัญหาสุขภาพและจัดเมนูอาหารสำหรับผู้สูงอายุในชุมชนตามบทบาทหน้าที่ตามสหวิชาชีพ และขั้นที่ 3 กิจกรรมแก้ไขปัญหาด้านโภชนาการสำหรับผู้สูงอายุในชุมชนเป็นการดำเนินการแก้ไขปัญหาสุขภาพและจัดเมนูอาหารสำหรับผู้สูงอายุในชุมชนตามบทบาทหน้าที่ตามสหวิชาชีพ โดยการดำเนินกิจกรรมต่างๆ จะมีอาจารย์ประจำกลุ่มในการให้ข้อเสนอแนะ สะท้อนคิดและเพิ่มเติมองค์ความรู้ในด้านอาหารสำหรับผู้สูงอายุในชุมชนทำให้เกิดความรู้เรื่องอาหารสำหรับผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นหลังดำเนินกิจกรรม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาในประเด็นปัญหาสุขภาพของกลุ่มวัยต่างๆ หรือสถานการณ์ทางสุขภาพที่สอดคล้องกับบริบทในปัจจุบัน เช่น การแก้ไขปัญหาสุขภาพในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่

2. ควรมีการจัดการศึกษาแบบสหสาขาวิชาชีพเป็นหลักสูตรหรือในรายวิชาของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์เพื่อเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และตลอดจนเกิดเครือข่ายทางการศึกษาที่เข้มแข็ง

เอกสารอ้างอิง

- รัชชัย ยืนยาว, จุฬารัตน์ ห้าวหาญ, วรรณพรหมสวร. (2562). ผลการจัดการศึกษาแบบสหสาขาวิชาชีพต่อการรับรู้และเข้าใจบทบาทตามสาขาวิชาชีพและความสามารถในการทำงานเป็นทีม. *วารสารพยาบาล สุขภาพ และการศึกษา*, 20(1), 137-147.
- ธานี กล่อมใจ นันทิกา อนันต์ชัยพัชณา และทักษิภา ชัยวรรัตน์. (2562). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบสหสาขาวิชาชีพในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง. *วารสารพยาบาล สุขภาพ และการศึกษา*, 20(3), 125-138.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2555). วิธีการที่ถูกต้องและทันสมัยในการกำหนดขนาดตัวอย่าง .

ข้อจำกัด

การศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษาเฉพาะนักศึกษาของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ เพียง 3 สถาบันในจังหวัดสุรินทร์ ดังนั้นควรศึกษาในสถาบันการศึกษาอื่นๆ หรือสถาบันการศึกษาที่เทียบเท่าระดับอุดมศึกษา เช่น วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิค มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา มหาวิทยาลัยเพื่อเกิดเครือข่ายการจัดการศึกษาแบบสหวิชาชีพต่อไป

รายงานประกอบการบรรยายในโครงการ Research Zone จัดโดยศูนย์การเรียนรู้ทางการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, (12-20).

ทรัพย์สิริ เสนิวังศ์ ณ อยุธยา สรวิฐ ฤทธิธรรณศักดิ์ นิศรา ระวีวัน และวาสนา จักรแก้ว. (2564). การจัดการเรียนการสอนจากประสบการณ์ตามสภาพจริงตามรูปแบบกิจกรรมประสบการณ์. *วารสารธรรมศาสตร์*, 40 (2), 116-129.

วนิษา ชื่นกองแก้ว. (2561). *คู่มือการจัดการศึกษาแบบสหวิชาชีพ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลิฟวิ่ง จำกัด.

วนิษา ชื่นกองแก้ว. (2559). *คู่มือการจัดการศึกษาแบบสหวิชาชีพ*. กรุงเทพฯ: บริษัท พี.เอ.ลิฟวิ่ง จำกัด.

- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. (2558). *สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พศ.2557*. กรุงเทพฯ:อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2560). *สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย ประจำปี 2559*. นครปฐม : พรินเตอร์.
- สุณี เศรษฐเสถียร. (2558). รูปแบบการเรียนรู้แบบสหวิชาชีพ ณ กลุ่มงานเวชกรรมฟื้นฟู โรงพยาบาลอุดรธานี. *เวชศาสตร์ฟื้นฟูสาร*, 25(2), 65-70.
- อติญาณ ศรีเกสรตินและคณะ.(2563).ผลการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมต่อทักษะการทำงานร่วมกันระหว่างทีมสหวิชาชีพ. *วารสารวิชาการสาธารณสุขชุมชน*, 6(1), 125-135.
- David A. Kolb, Richard E. Boyatzis &Charalampos Mainemelis. (2001). *Experiential Learning Theory: Previous Research and New Directions*. In Robert J. Sternberg, Li-fang Zhang. (Eds.), *Perspectives on Thinking, Learning, and Cognitive Styles*. (pp. 22-29). New York: Routledge.
- Della Freeth Maggi Savin-Baden & Jill Thistlethwaite. (2018). Interprofessional Education. In Tim Swanwick, Kirsty Forrest & Bridget C. O'Brien.(Eds.), *Understanding Medical Education: Evidence, Theory, and Practice*, (3rd ed.). (pp. 191-206). London: The Association for the Study of Medical Education.
- World Health Organization. (2010). *Health Professions Networks Nursing & Midwifery Human Resources for Health*. Framework for Action on Interprofessional Education & Collaborative Practice, Geneva, Switzerland.
- World Health Organization. (2016). *World Health Statistics 2016: Monitoring health for the SDGs*. Age – data should cover the full life course, Villars-sous-Yens, Switzerland.